

Alltsom vi närmade oss Stockholm, säger Flach, — ökades Adlersparres mörka utseende, äfvensom intrigerna mot honom och truppernas inryckande i hufvudstaden. I detta missmodiga lynne försatt, skref han följande rader till sin broder Carl: »Du säger, att många vilja nu hafva mig fram; detta är sant, liksom att ännu flere icke vilja det. Jag fann fordom i Finland och sedan vid Norska gränsen, nyttan af att känna fiendens rörelser; detsamma finner jag nu: jag känner mina fiender på en väg, som ingen kan förmoda. Men vissa fjädrar antaga ökad spänstighet i mån af tryckningen, och en sådan fjäder är jag. Mensklige georenheten har jag egentligen aldrig betviflat, men jag vet nu mera derom, än förr. I morgon marscherar Vestra armeen in i Stockholm.»

V.

Den 22 Mars skedde intåget. Vid Järfva värdshus mötte ridhästar från Kongl. slottet, hvilka begagnades af Adlersparre och hans stab. Redan vid tullporten böljade en oräknelig folkmassa, som med uthållande hurrarop helsade sin befriare. Flere af Adlersparres bekanta närmade sig honom med lyckönskningar, hvilka besvarades med hans vanliga glädtiga hetsning; och då någon ur hopen yttrade helt högt; Herr öfverstelöjtnanten kommer ännu ihåg oss, svarade han: »Det är väl just nu, som jag minst bör glömma gamla vänner.»

Tåget fortsattes Drottninggatan utföre under folkhopens entusiastiska rop. Det var, som om en segersång klingat genom luften. Alla fönster voro uppfyllda af välklädda damer, hvilka, hviftande med sina näs

dukar, täflade om att välkomna Vestra armeen. Vägen togs öfver Gustaf Adolfs torg, der Adlersparre saluterade den store konungens staty, sedan öfver Mynt- och Riddarhus-torgen samt stora Nygatan åt Skeppsbron, der trupperna emottogos och helsades af Riksföreståndaren, åtföljd af Adlercreutz femte en talrik stab. Under folkmassans hurrarop vid Skeppsbron, åtföljde af ropen: »lefve Adlersparre,» — vände han sig till en af sina adjutanter och yttrade: »*Kom ihåg mina ord, att denna hop, som nu hurrar för oss, är färdig att om några veckor stena oss.*» Så hade han läst historien, så föga värdt betraktade han det allmänna bifallet.

Från Skeppsbron begaf Adlersparre sig med sin stab upp till slottet, der Riksföreståndaren gjorde honom bekant med Adlercreutz. De båda revolutionscheferne sågo hvarandra då för första gången. Det var en rörande, en upplyftande syn, utropar ett åsyna vittne, att se de store männens första handslag och omfamning! Adlersparre tog till ordet, och yttrade: »*Finlands hjelte!*» Adlercreutz afbröt: »*Georg Adlersparre, hela Sveriges!*» Efter en kort stunds samtal togo de hvarandra under armen och aflägsnade sig i ett sidorum. Intrigen vågade ej nalkas och störa dem, men den gamle hertigen log af oförställd glädje

Adlersparre intog derefter sitt höggvarter i Westmanska, numera Vetenskaps-Akademiens hus. Hans adjutanter inqvarterades i närheten derintill och trupperna på Norrmalm.

VI.

Sverige var räddad! Det återstod nu endast för Rikens Ständer att sanktionera revolutionen. Sanktionen utföll genom landtmarskalkens, i spetsen för Ständerna, och i deras namn afgifne tacksägelseadress.

Den var af följande ordalydelse: Sedan Ridderskapet och Adeln beslutit att, gemensamt med sina med-ständer, genom en stor deputation aförda sin främsta skyldighet, den att för H. K. H., tills vidare Riksföreståndaren, Hertig Carl af Södermanland frambära sin tacksamhet. för dess medborgerliga välvilja, att i en stund *bland de våldigaste, kvaruti detta rike sig någonsin befunnit*, låna sin hand till dess upprätthållande; ansåg Ridderskapet och Adeln det nästföljande uttrycket af dess enkänsla böra egnas de ädle män, hvilkas förutgående, i rättsinnig afsigt och med sinnesstyrka utförda steg, försatt både H. K. H. i tillstånd att sin vilja utöfva och Rikens Ständer att nu församlas till beredande af förbättring i en betryckt nations framtida öde.

Sedan Adlercreutz med sina adjutanter och Adlersparre, åtföljd af sina officerare, inträdt uti Sekretatskottets rum, der Talmännen och Ständens deputerade intagit sina för dem anvista ställen; uppsteg Landsmarskalken och yttrade följande evigt minnesvärda ord:

»Då Rikens Ständer här finna sig samlade att ostörde öfverlägga om fäderneslandets angelägenheter, har deras första uppmärksamhet fäst sig vid de händelser, hvilka förskaffat dem denna frihet.

Det var öfverstelöjtnanten och riddaren Adlersparre, tillika med dess vapenbröder, som, ej tillfredsställd med den ära, att hafva väl försvarat fosterjorden, kände sig starka nog att, i nödens sista stund, våga allt för att frälsa öfverlevorna af ett älskadt fädernesland; och det är på begäran af samtliga Ständens deputerade, som jag på Rikens Ständers vägnar nu till Eder, herr Georg Adlersparre, äfvensom till eder, J (*Ni*) här församlade herrar och män af den hitmarscherade delen af Vestra armeen, förklarar *Rikens Ständers fullkomliga bifall och gillande, tacksamhet och erkänsla för hvad J företagit, för kvad J vågat, för hvad J uträttat.*

Fosterjorden häftade för de uppträden, som syntes oundvikliga följer af ett borgerligt krig; men lugnet återfördes snart i den fredliga medborgarens bröst, genom herr generalmajoren friherre Adlercreutz, som visade i ögonblicket af en statshväfning samma rådighet, samma mod, som redan så länge utmärkt honom på slagfältet och gifvit honom rätt till sina medborgares bifall.

Det är på här församlade Ständers vägnar, af dem anmodad, som jag till Eder, herr friherre Adlercreutz, och till alla dem, som med Eder och under edert befäl varit medverkande, förklarar Rikens Ständers fullkomliga bifall och varma erkänsla för den frälsning af fäderneslandet, *hvertill en högre makt tyckes hafva låtit* herrar Adlercreutz och Adlersparre omedelbarligen räcka hvarandra handen.»

Generalmajoren friherre Adlercreutz svarade:

»Då jag nu med större delen af dem, som d. 13 sistledne Mars, föranledde af flera sammanstötande viktiga och olyckliga omständigheter, nödgades försäkra oss om konungens person, af herr Landsmarskalken och

högloflige Riksens Ständer omfattas med den största ära, som kan vederfaras Svenske män; kan jag ej undgå nämna, att jag med ledsnad saknar bland oss den man, som med sin kalla frimodighet understödde detta vådliga företag, hvarföre jag äfven önskat, att han nu varit i tillfälle dela en ära med oss, som öfverträffar alla belöningar. Denne man är generaladjutanten och hofmarskalken m. m. Silfversparre, hvilken varit och ännu är anförtrodd bevakningen öfver konungen på Gripsholms slott; hvarföre jag får innesluta honom och oss samtliga uti herr Landtmarskalkens, herrar Talmäns och högl. Riksens Ständers ynnestfulla bevägenhet, och vågar försäkra: att vi alltid skola söka till att deraf göra oss förtjente.»

Öfverstelöjtnanten och riddaren Adlersparre svarade:

»När vi anträdde vårt tåg till hufvudstaden, var det vår förkunnade föresats, att med vapenstyrka bereda lagstiftande maktens sammankomst, att försvara dess öfverläggningsfrihet. Kärlek till fäderneslandet, vördnad, förtroende, undergifvenhet för rikets representanter, voro verkningsgrunderna för vårt företag.

Äfven i händelse af motgång och olyckor, väntade vi oss våra landsmäns tacksamhet öfver vårt stoft; i händelse af medgång, vågade vi hoppas att få höra Svenska folkets bifall : denna sista, denna obeskrifligt ljufva belöning tillhör oss nu.

I lugnets och stormarnas stund skola vi glädas åt det bifall vi vunnit: våra hjertan, våra armar äro helgade åt Sveriges frihet och sjelfständighet. Hvarje soldat har samma tänkesätt, samma nit, som hvarje befälhafvare.

Lagstiftande maktens fortfarande välvilja är vår ära, vår tillfredsställelse.»

SJETTE AFDELNINGEN. I.

Revolutionsstormen upprörde ej särdeles det politiska farvattnet. Likväl hunno dyningarna knappast lägga sig, förr än tydliga tecken förmärktes, att en reaktion arbetade på djupet. Under den farliga krisen hade väl Gustavianismen hållit sig stilla och föredragit att såsom en bottenlax muddra i gyttjan; nu var tiden inne för densamma att, lik en Bullfisk, blänka i vattenbrynet.

Till Vestra armeens chef ingingo rapporter om täta försök att korrumpera esprit'en inom hans corps. Adlersparre kände för väl sitt folk, att behöfva frukta frestelserna, ehuru det skar honom i hjertat att se, huru omvändelseförsöken, icke sällan, utgingo från ett håll, der man minst kunnat, eller rättare sagdt, bordt ana en så oförskämd dubbelhet.

En eftermiddag fick han följande biljett från hertigen: »Min bästa Adlersparre! Som jag är alldeles allena i afton och utan occupation, önskade jag att få tala med Eder om vissa tidningar, som jag nu på stunden fick, och i följe deraf om vissa militäriska arrangementer.»

Uppkommen på slottet, träffade Adlersparre hertigen ensam i sitt arbetsrum, sysselsatt att genomläsa ett papper. Vid Adlersparres inträde steg han upp, gick, med sitt